

Korte boekbespreking

Bijdrage aan de leer van Gods Drie-eenheid

A.N. Hendriks

Er is in de moderne theologie nieuwe aandacht gekomen voor Gods Drie-eenheid. Ze is weer op de theologische agenda gezet vanuit de Angelsaksische wereld. De ontmoeting tussen de westerse kerken en de oosterse orthodoxie in oecumenisch verband heeft zeker aan deze ontwikkeling bijgedragen. Er is daarbij sprake van een zekere herwaardering voor het concept dat bepleit is door de drie Cappadocische kerkvaders uit de vierde eeuw: Basileus van Caesarea, Gregorius van Nazianze en Gregorius van Nyssa.

A. Meesters, predikant van de Protestantse gemeente van Scheemda, heeft in een proefschrift waarop hij promoveerde aan de Rijksuniversiteit Groningen, de bijdragen van de genoemde kerkvaders aan het dogma van Gods Drie-eenheid in kaart gebracht vanuit de overtuiging dat hun concepten ons vandaag kunnen helpen om schriftuurlijk te denken en te spreken over God.

Ik heb deze studie met veel genoegen doorgewerkt. Bij veel oppervlakkigs dat in onze dagen het licht ziet, kun je in dit boek je hart ophalen aan echte, diepzinnige theologie over een zo centraal leerstuk in ons belijden. Wat is er een denkkraacht geweest in die eerste eeuwen om zoals de Geloofsbelijdenis van Athanasius het zegt - 'de ene God in de Drieheid en de Drieheid in de Eenheid te vereren'! Wat is er veel getobd om helder te zeggen wat we bedoelen als wij over drie *Personen* spreken, en hoe de *verhouding* tussen de Vader, de Zoon en de Heilige Geest is.

Meesters laat zien dat het de drie Cappadociërs geweest zijn die uiteindelijk een concept ontwikkelden dat recht doet aan de *gelijkwaardigheid* van de drie Personen, terwijl het ook *het eigene* van Vader, Zoon en Geest honoreert. Daarbij stelt het niet een genetische, maar een *logische prioriteit* van de Vader. Belangrijk is ook dat de Cappadociërs onderscheid aanbrachten tussen de *immanente* Triniteit (De Drie-eenheid in God) en de *oikonomische* Triniteit (De Drie-eenheid in haar werken). Dat hield een breuk in met alle voorafgaande theologen.

Meesters vergelijkt de theologie van de Cappadociërs o. a. met die van Augustinus die zo grote invloed heeft gehad in het Westen. Hij meent dat hun concept meer recht doet aan de Schrift dan wat deze kerkvader poneert ten aanzien van de goddelijke eenheid. Want Augustinus fundeert die eenheid in het handelen van God naar buiten, terwijl de Cappadociërs de eenheid van de immanente Triniteit fundeerden in de Persoon van de Vader. Meester typeert de visie van Augustinus nogal scherp als een *monistisch* concept. Hij signaleert daarbij dat Augustinus de Geest 'de band van de liefde' noemt tussen Vader en Zoon en zo te weinig recht doet aan het persoon-zijn van de Geest.

De deskundigheid ontbreekt mij om te beoordelen of Meesters Augustinus ten volle recht doet. In ieder geval is hier voer voor dogmatici! Dat voer is er vooral ook in de uiteindelijke conclusie van de studie van Meester: een pleidooi voor het concept van de Cappadociërs. Wat een verkwikking dit boek te lezen na de loochening van Gods Drie-eenheid door theologen als H.M. Kuitert en G.D.J. Dingemans! Ik hoop dat collega's er hun tanden in zetten. Je leert weer hoe schitterend het nadenken over onze God is.

N.a.v. Alco Meesters, *God in drie woorden. Een systematisch-theologisch onderzoek naar de Cappadocische bijdrage aan het denken over God Drie-enig*, Boekencentrum, Zoetermeer 2006, ISBN 90 239 1947 5, 204 pag., prijs €19,90.